

A Pécsi Ítéltábla a Fóris-Schneider-Szép-Zaccomer Ügyvédi Iroda által képviselt **felperes neve** (címe) felperesnek - dr. Bor Tibor ügyvéd által képviselt **I.rendű alperes neve** (címe) I. rendű, Hetyésy Ügyvédi Iroda által képviselt **II.rendű alperes neve** (címe) II. rendű alperesek ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a ... Törvényszék 2015. április hó 15. napján kelt számú ítélete ellen a felperes részéről 18. és 21. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta az alábbi

Ítéletet:

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg a II. rendű alperesnek 15 napon belül 254.000 (kettőszázötvennégyezer) forint másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

Indokolás

Az elsőfokú bíróság fellebbezéssel támadott ítéletével az alperesek között - a II. rendű alperesnek a F. Kft.-vel kötött deviza hitelszerződés alapján fennálló 204.180,41 euró követelés eladására - 2001. október hó 11. napján létrejött szerződés érvénytelenségének megállapítása, eredeti állapot helyreállítása, eshetőlegesen a II. rendű alperes 204.180,41 euró kártérítés megfizetésre kötelezése iránt előterjesztett keresetet elutasította. Megállapította, hogy ha a követelést az I. rendű alperestől 2004. május hó 28. napján megvásárló felperes és az I. rendű alperes a kereseti tényállítás szerint a követelést biztosító jelzálogjogok fennállásával kapcsolatban tévedésben voltak - mivel azok a korábbi raghelyű jelzálogjogokkal biztosított egyéb követelésekre tekintettel az engedményezéssel megszerzett követelés fedezetéül nem szolgáltak - a felperes azonban a megtámadás jogát elkésetten, a megtámadási határidő letelte után gyakorolta. Kiemelte, hogy mivel felperes és I. rendű alperes a szerződésük megkötésekor a terheket is tartalmazó tulajdoni lapokat megtekintették, a tévedést, megtévesztést 2004. május hó 28. napján fel kellett ismerniük, utalt emellett arra, amennyiben a felperes - nem bizonyított- tényállítása szerint 2008. év végén szerzett tudomást a tévedésről, az egyéves megtámadási határidőt akkor is elmulasztotta, az elévülés

nyugvásának alapjául szolgáló igényérvényesítési akadályt pedig nem bizonyított, a felperes és a II. rendű alperes közötti 2008. november - 2009. június, 2012. november - 2013. április időszakban történt egyeztetések a Ptk. 326. § (2) bekezdése szerint nem eredményezhették az elévülési határidő meghosszabbítását, mivel a megtámadási határidő - a felperesre kedvezőbb számítás esetén is - 2009. év végén lejárt. Alaposnak találta a II. rendű alperesnek a kártérítési keresetet érintő elévülési kifogását is azzal az indokkal, hogy a kártérítés 2004. május hó 28. napján esedékessé vált, felperes 5 éven belül nem érvényesítette igényét, elévülést megszakító tény nem állított, az elévülés nyugvását sem bizonyította, illetve ha a II. rendű alperesi bankkal folytatott egyeztetések az elévülés nyugvását eredményezték is, a felperes az igényét az ezt követő egyéves határidőn belül nem érvényesítette.

A fentiekén túl az elsőfokú bíróság a felperes keresetét érdemben is alaptalannak találta. Az volt a jogi álláspontja, hogy mivel felperes tudomással bírt az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett, korábbi ranghelyű jelzálogjogokról, a II. rendű alperes a terhek törlésére kötelezettséget nem vállalt, a felperes tévedése, megtévesztése nem állapítható meg, és a felperes a II. rendű alperes szerződésszegéssel való károkozását sem bizonyította. Kiemelte, hogy az engedményezési szerződések a Ptk. 330. § (1) bekezdése szerint kifejezetten bizonytalan követelés átruházásáról rendelkeztek, az engedményező a kezességét kizárta. Utalt emellett arra, hogy felperes a követelést hitelezői igényként nem jelentette be.

Az ítélet ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, fellebbezésében elsődlegesen az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását, a keresetnek helyt adó döntés meghozatalát, másodlagosan az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését, és az elsőfokú bíróság új eljárásra, és új határozat hozatalára utasítását kérte. Hivatkozott arra, hogy a 2001. október hó 11. napján megkötött szerződés jogszabályba - a Ptk. 329. § (1) bekezdésébe - ütközik, illetve azt jogszabály megkerülésével kötötték, és nyilvánvalóan jóerkölcsbe ütköző, mivel nem szállt át az I. rendű alperesre a követelés biztosító valamennyi zálogjog, a vagyont terhelő zálogjog kimaradt a biztosítékok közül. Utalt arra, hogy a F. Kft. ellen 2002. évben indult felszámolási eljárás egyezséggel zárult, az egyezés az I. rendű alperes követelésére is kiterjedt. Kiemelte, hogy a II. rendű alperes szerződést szegett, mivel a követelés átruházási szerződésben biztosítékként megjelölt h.-i ... hrsz.-ú ingatlanra a jelzálogjogát nem jegyeztette be, és emiatt a h.-i ingatlan úgy került eladásra, hogy a vételárból a F. Kft., illetve hitelezője az I. rendű alperes nem részesült. Hivatkozott arra, hogy II. rendű alperes a felperes követelését elismerte, az elismerés az elévülést megszakította azzal, hogy bizonyítékait a fellebbezési tárgyaláson csatolni fogja. Utalt arra, hogy I. rendű alperest és felperest az igényérvényesítésben a velük szemben folyamatban volt büntető eljárás akadályozta. Kiemelte, hogy károsodása 2011. évben következett be, amikor véglegessé vált, hogy sem a h.-i ingatlanból, sem egyéb ingatlanból a követelését a megelőző zálogjogok miatt nem kaphatja meg.

A II. rendű alperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének

helybenhagyását kérte.

A fellebbezés nem megalapozott.

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, és a helyesen megállapított tényállásból helyes jogkövetkeztetést vont le, ezért a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

Helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy felperes megtámadási keresete és eshetőleges kártérítési keresete is elévült. Az elévülés körében kifejtett jogi indokokkal a másodfokú bíróság egyetért, a felperes a megtámadás jogát elkésetten, a megtámadási határidő lejártát követően érvényesítette, és az elsőfokú bíróság által megjelölt okokra tekintettel a kártérítési igény előterjesztésére is az elévülési határidőn túl került sor. Mellőzi ezért a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének jogi indokolásából a megtámadási kereset érdemére vonatkozó megállapításokat, mivel az elévült, bírósági úton nem érvényesíthető követelést a bíróság érdemben nem bírálhatja el. (BH2006/220. szám alatt közzétett eseti döntés).

A fellebbezésben foglaltakra figyelemmel kiemeli a másodfokú bíróság, hogy a felperes a fellebbezésében csak állította, hogy a II. rendű alperes a követelést elismerte, és ezzel az elévülés megszakadt, azonban tényállítását nem bizonyította, az általa hivatkozott bizonyítékokat nem csatolta.

Nem állapítható meg a megtámadási kereset tekintetében az elévülés nyugvása sem. Az elévülés lényegében a mulasztás folytán éri a felet, az elévülés nyugvásának lényege pedig az, hogy a követelés érvényesítésének azokat az akadályait, amelyek nem hozhatók összefüggésbe a fél magatartásával, ne lehessen az ő terhére róni. Az elévülés nyugvása meghosszabbítja az elévülési időt, és a hatályos jogi szabályozás mellett bekövetkezhet már az elévülési idő alatt, de akkor is, amikor az igény érvényesítés akadálya, az elévülés megkezdésének időpontjában már fennállott (BH2005/104. szám alatt közzétett eseti döntés).

A felperes az alperesek között 2001. október hó 11. napján létrejött engedményezési szerződést támadta meg, tévedésre, megtévesztésre hivatkozással. Igényérvényesítési jogát jogutódi minőségére alapította, viszont saját tévedésére hivatkozott. A felperes jogutódként érvényesített igénye körében azonban a megtámadás ténybeli alapjaként is csak jogelődje tévedésére hivatkozhatna, és a megtámadást a jogelődjére irányadó anyagi jogi feltételek fennállása esetén és időbeli korlátok között gyakorolhatná, mivel a jogutódot csak annyi jog illeti meg, mint amennyivel a jogutódláskor a jogelődje rendelkezett (BH2013.96., EBH2015.P.1.). Ebből a szempontból annak van jelentősége, hogy az I. rendű alperes tévedésben volt-e a szerződés megkötésekor, ezt a tévedést a II. rendű alperes okozta-e vagy felismerhette, illetve a II. rendű alperes az I. rendű alperest megtévesztéssel vette-e rá a szerződés megkötésére, és az I. rendű

alperes mikor ismerte fel a tévedést, megtévesztést (jelen ügyben alkalmazandó régi Ptk. 236. § (2) bekezdése a) pont).

Az I. rendű alperes személyes előadása (... sorszám alatti jegyzőkönyv 9. oldal) szerint a megvásárolt követelésre vonatkozó zálogjogot megelőzően bejegyzett zálogjogokról a szerződés megkötésekor tudomással bírt. A 2001. június hó 13. napján kelt keretbiztosítéki jelzálogszerződés alapján tisztában volt azzal, hogy a tulajdonát képező V.y, ... szám alatti ingatlant (... hrsz.) a H. Kft-vel szembeni követelés biztosítékaul 600.000.000- forint keretösszeg erejéig keretbiztosítéki jelzálogjog terheli. Az I. rendű alperes számára nem pusztán objektíve felismerhető volt a tévedés, megtévesztés a szerződés megkötésekor, hanem a követelés eladás biztosítékainak terheit saját nyilatkozata szerint ismerte, ezért a tévedés, megtévesztés időpontja elviekben is csak a szerződéskötés napjával azonos nap lehet, mely 2001. október hó 11. napja, ehhez képest az egyéves megtámadási határidő 2002. október hó 11. napján lejárt, az I. rendű alperes tekintetében az elévülés nyugvására vagy megszakadására okot adó körülményre a felperes nem is hivatkozott, így a felperes jogutódkénti igénye érvényesítésének - és igénye érdemi elbírálásának - a követelést a felperesre átruházó - jogelődként megnevezett I. rendű alperessel szemben bekövetkezett elévülés az akadály.

Egyetért a másodfokú bíróság azzal, hogy a felperes kártérítési keresete is alaptalan. Felperes az elsőfokú eljárásban úgy nyilatkozott, hogy kára „a teljes vételár, amit az eredeti szerződés alapján az I. rendű alperes az ő segítségével megfizetett”. Nyilatkozata alapján helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, a felperes kártérítési követelése elévült.

A felperes a fellebbezésben állította először, hogy a károsodás 2011. évben következett be, akkor amikor véglegessé vált, hogy sem a h.-i, sem egyéb ingatlanból nem kaphatja meg követelését az megelőző zálogjogok miatt. A felperes módosított tényállítása alapján sem kötelezhető azonban a II. rendű alperes kártérítés megfizetésére. Felperes kártérítési igénye jogalapjaként a II. rendű alperes szerződésszegésére (Ptk. 318., 339. §) hivatkozott, azonban a felperes és a II. rendű alperes között szerződés nem jött létre, és felperes az I.-II. rendű alperesek közötti engedményezési szerződés félként szereplő I. rendű alperesnek nem jogutóda, az engedményezéssel ugyanis nem a korábbi engedményezési szerződés alanyaiban következett be változás, csupán az engedményezéssel megszerzett követelés további átruházására került sor, az engedményezőnek csak az engedményezett követelései szállnak át az engedményesre, a szerződésből eredő egyéb jogok, kötelezettségek továbbra is az eredeti jogosult jogai és kötelezettségei maradnak. (BH2007/407. szám). Ebből következően a szerződésszegésből eredő kártérítési igény - ezen követelés kifejezett átruházása vagy a szerződés átruházása hiányában - csak az engedményező I. rendű alperes által lenne érvényesíthető.

Alaptalan a felperes kártérítési igénye a Ptk. 339. §-a alapján is. A szerződésen kívül okozott kár feltétele a károsult által sérelmezett magatartás és a bekövetkezett

kár közötti okozati összefüggés. Okozati összefüggést akár aktív, tevőleges, akár passzív magatartás, vagyis mulasztás megalapozhat. A mulasztás azonban csak akkor alapoz meg kártérítési felelősséget, ha az aktív magatartás kifejtése szerződés vagy jogszabály alapján a mulasztónak kötelezettsége lett volna. Ezt a jogi álláspontot fejt ki a régi Ptk. kommentárja a 339. §-hoz fűzött is. Nem volt azonban megállapítható a felperes perbeli tényállításai alapján sem a perben az, hogy a II. rendű alperes aktív magatartásával, jogszabályi, vagy szerződéses kötelezettségei elmulasztásával okozati összefüggésben okozott felperesnek kárt. A Ptk. 329. § (1) bekezdése szerint az engedményezéssel az engedményes a régi jogosult helyébe lép, és átszállnak rá a követelést biztosító zálogjogból és kezességből eredő jogok is. Az alperesek közötti szerződés megkötésekor tehát a törvény erejénél fogva az I. rendű alperesre szálltak át a követelést biztosító, a szerződéskötés időpontjában ténylegesen fennálló zálogjogból eredő jogok, erre a II. rendű alperesnek ráhatása nem volt, amennyiben a zálogjog ingatlan-nyilvántartási bejegyzés hiányában nem jött létre, a nem létező biztosíték sem szállt át az I. rendű alperesre, azonban a biztosíték hiányát a követelést új szerződéssel megszerző felperes a II. rendű alperesen nem kérheti számon.

Felperes kárigénye tartalmában nem is a Ptk. 339.§-a törvényi tényállának felel meg, valójában a felperes a Ptk. 6. § szerinti biztatási kár megtérítésére irányuló igény érvényesített, mivel keresetének tényalapja az volt, hogy a követelés behajthatóságában bízva fizette ki az I. rendű alperes helyett annak kölcsönét. A Ptk. 6 §-a alapján a biztatási kár megtérítésének több együttesen fennálló feltétele van, amelyek a következők: a károsultat befolyásoló magatartás szándékossága, a károsodott személy jóhiszeműsége, alapos ok, a károsodás bekövetkezése, az önhiba hiánya. A feltételek között felsorolt önhiba hiánya azt, jelenti, hogy csak az a fél tarthat igényt az utaló magatartással okozott kár megtérítésére, akit önhibáján kívül ér károsodás. Az ilyen kár keletkezésében a károsult közrehatása fogalmilag kizárt (BH1986/69. szám alatt közzétett eseti döntés), így már a részbeni károsulti önhiba esetén is alaptalan a biztatási kár megtérítése iránti igény.

A perbeli esetben a felperestől elvárható magatartás az lett volna, hogy még az I. rendű alperes kölcsönének kifizetése előtt meggyőződik arról, hogy az I. rendű alperes által átruházni szándékozott - II. rendű alperestől megszerzett - követelés behajtható-e, annak az alperesek közti szerződésben kikötött biztosítékai fennállnak-e, fedezetet jelentenek-e keletkező követelésére. Ennek elmulasztása önhiba, amely a biztatási kár megtérítése iránti igényt önmagában kizárja. Megjegyzi emellett a másodfokú bíróság, hogy a Ptk. 6.§-a szerinti utaló magatartásnak kifejezetten a károsult felé irányuló szándékos magatartásnak kell lennie, és ez a feltétel is hiányzik a perbeli esetben.

Végül kiemeli a másodfokú bíróság a fellebbezésben foglaltakra figyelemmel, hogy a keresetet a másodfokú eljárásban a Pp. 247. §-a alapján megváltoztatni nem lehet, nincs lehetőség új megtámadási ok előterjesztésére (BH1994/365.), vagy a kereseti követelés jogi és ténybeli alapjainak megváltoztatására (BH1982/148.szám) sem. A felperes az elsőfokú eljárásban tévedésre,

megtévesztésre alapította keresetét, 13. sorszám alatt tett nyilatkozata szerint egyéb érvénytelenségi okra nem kívánt hivatkozni, ezért a fellebbezésben felhozott érvénytelenségi okokat nem vizsgálhatta (EBH2010/2235. szám alatt közzétett Elvi Bírósági Határozat).

A felperes fellebbezése alaptalan volt, ezért költségeit maga viseli és a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles megtéríteni a II. rendű alperes másodfokú eljárásban felmerült költségét.

A felperes költségmentessége folytán feljegyzett fellebbezési eljárási illetéket a 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 14. §-a alapján az állam viseli.

Pécs, 2015. szeptember 30.

Dr. Kovács Ildikó s.k. a tanács elnöke, Dr. Gyöngyösiné dr. Antók Éva s.k. előadó bíró, Dr. Berki Csilla s.k. bíró